

Соціальна і гуманітарна політика

УДК 351.82

Біляєв Ярослав Миколайович

аспірант

Національної академії державного управління при Президентові України

Билиаев Ярослав Николаевич

аспирант

Национальной академии государственного управления

при Президенте Украины

Bilyaev Yaroslav

Graduate Student of the

National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

**МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МОЛОДІ**

**МЕХАНИЗМЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ ПО
ОБЕСПЕЧЕНИЮ СОЦИАЛЬНОЙ МОБИЛЬНОСТИ МОЛОДЕЖИ
MECHANISMS OF STATE POLICY ON ENSURING YOUTH SOCIAL
MOBILITY**

Анотація. У статті розглядаються принципи, на яких ґрунтується формування та реалізація молодіжної політики, зокрема принцип участі, принцип рівності та доступності, принцип гарантій, принцип соціальної компенсації, принцип пріоритету, принцип безперервності. Висвітлено головну мету державної молодіжної політики, яка полягає у створенні соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов та гарантій життєвого самовизначення, інтелектуального, морального, фізичного розвитку молоді, реалізації його творчого потенціалу як у власних інтересах так і у інтересах України. Охарактеризовано класифікацію

соціальної мобільності молоді, в той час як загальні закономірності вертикальної соціальної мобільності виділяються. Розглянуто механізми державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді: законодавчо-правовий механізм державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді передбачає встановлення та застосування норм права у цій сфері; організаційний механізм державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді - це сукупність різних конкретних організаційно-економічних елементів, які повинні забезпечувати ефективне функціонування системи державного управління; соціально-культурний механізм державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді спрямований на поглиблення знань про інші культури, сприяння міжнаціональному розумінню; політичний механізм державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді покликаний сприяти формуванню майбутніх політичних та економічних відносин; Економічний механізм державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді спрямований на досягнення конкурентоспроможності випускників на світовому ринку праці. Економічними механізмами є розробка механізмів фінансової підтримки студентів; удосконалення механізмів фінансування різних секторів діяльності на основі впровадження гнучких схем та врахування особливостей різних контингентів; академічний механізм державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді спрямований на розширення транснаціонального масштабу наукових досліджень, академічних горизонтів, залучення кращих студентів до освіти та сприяння територіальній мобільності молодих людей з метою перерозподілу робочої сили.

Ключові слова: молодь, молодіжна політика, державна політика, соціальна мобільність, механізми, механізми державної політики.

Аннотация. В статье рассматриваются принципы, на которых основывается формирование и реализация молодежной политики, в частности принцип участия, принцип равенства и доступности, принцип гарантий, принцип социальной компенсации, принцип приоритета, принцип непрерывности. Освещены главную цель государственной молодежной политики, которая заключается в создании социально-экономических, политических, организационных, правовых условий и гарантий жизненного самоопределения, интеллектуального, нравственного, физического развития молодежи, реализации его творческого потенциала как в собственных интересах так и в интересах Украины. Охарактеризованы классификацию социальной мобильности молодежи, в то время как общие закономерности вертикальной социальной мобильности выделяются. Рассмотрены механизмы государственной политики по обеспечению социальной мобильности молодежи: законодательно-правовой механизм государственной политики по обеспечению социальной мобильности молодежи предусматривает установления и применения норм права в этой сфере; организационный механизм государственной политики по обеспечению социальной мобильности молодежи - это совокупность различных конкретных организационно-экономических элементов, которые должны обеспечивать эффективное функционирование системы государственного управления; социально-культурный механизм государственной политики по обеспечению социальной мобильности молодежи направлен на углубление знаний о других культурах, содействие межнациональному пониманию; политический механизм государственной политики по обеспечению социальной мобильности молодежи призван способствовать формированию будущих политических и экономических отношений; экономический механизм государственной политики по обеспечению социальной мобильности молодежи направленный на

достижение конкурентоспособности выпускников на мировом рынке труда. Экономическими механизмами является разработка механизмов финансовой поддержки студентов; совершенствование механизмов финансирования различных секторов деятельности на основе внедрения гибких схем и учета особенностей различных контингентов; академический механизм государственной политики по обеспечению социальной мобильности молодежи направлен на расширение транснационального масштаба научных исследований, академических горизонтов, привлечения лучших студентов к образованию и содействие территориальной мобильности молодых людей с целью перераспределения рабочей силы.

Ключевые слова: молодежь, молодежная политика, государственная политика, социальная мобильность, механизмы, механизмы государственной политики.

Summary. The article describes the principles on which the formation and implementation of youth policy is based, including the principle of participation, the principle of equality and accessibility, the principle of guarantees, the principle of social compensation, the principle of priority, the principle of continuity. The main goal of the state youth policy is elucidated, which is to create socio-economic, political, organizational, legal conditions and guarantees for life self-determination, intellectual, moral, physical development of youth, realization of its creative potential both in its own interests and in the interests. Of Ukraine. The classification of social mobility of youth is characterized, while the general laws of vertical social mobility are highlighted. Mechanisms of the state policy on ensuring social mobility of youth are considered: the legislative and legal mechanism of the state policy on ensuring social mobility of young people provides for the establishment and application of rules of law in this area; the organizational mechanism of state policy on ensuring social mobility of young people is a combination of various specific organizational and economic elements that must

ensure the effective functioning of the state-management system; The socio-cultural mechanism of state policy on ensuring social youth mobility aims to deepen knowledge about other cultures, promote interethnic understanding; the political mechanism of the state policy on ensuring social mobility of youth is intended to promote the formation of future political and economic relations; the economic mechanism of state policy on ensuring social mobility of youth is designed to achieve the competitiveness of graduates in the global labor market. Economic mechanisms are the development of financial support mechanisms for students; improvement of financing mechanisms of different sectors of activity on the basis of introduction of flexible schemes and taking into account the peculiarities of different contingents; The academic mechanism of state policy on ensuring youth social mobility aims to broaden the transnational scale of scientific research, academic horizons, attract better students to education, and promote the territorial mobility of young people in order to redistribute the labor force among the labor-deprived and labor-intensive regions.

Key words: *youth, youth policy, state policy, social mobility, mechanisms, mechanisms of state policy.*

Постановка проблеми. Державну молодіжну політику варто розглядати як один з головних напрямків державної діяльності, яка скерована на формування передумов правового, економічного, соціального та організаційного характеру, що були б оптимальними для реалізації молодих громадян та забезпечили б розвиток молодіжних організацій та інститутів суспільства, що мають громадянський характер та допомагають вирішити проблеми сучасних молодих людей. Таким змістом молодіжної політики держави передбачена розвинена система координування роботи владних органів держави, влади місцевого рівня та інститутів, що має громадянське суспільство, різних рівнів створення та втілення такої політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню даного питання присвятили свою увагу такі науковці, як: Балакірева О.М., Головенько В.А.; Бондарчук К.; Вебер М.; Годован Ю.; Головенько В. А.; Ковбасюк Ю. В.; Коваль Г. В.; Лукашевич М. П.; Туленков М.В.; Мельник М. О.; Сорокин П. А.; Чернуха Н. та ін.

Формулювання цілей статті. Основною метою даної статті є дослідження механізмів державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зважаючи на сучасні процеси розвитку суспільства, набування самоврядуванням демократичного характеру, євроінтеграцію, глобалізацію, особливої уваги заслуговує державна молодіжна політика, адже саме їй відводиться роль того соціального явища, що безпосереднім чи опосередкованим чином здійснює вплив на кожен із суспільно-політичних процесів.

Молодіжна політика вже протягом кількадесяти років не втрачає свою актуальність як предмет досліджень. Передумова для цього – не тільки явища інтеграції та глобалізації, а й те, що суспільство є прямо залежним від свого якісного показника – молодого покоління. Саме воно – рушійне джерело суспільного прогресу, що впливає на процес державного формування та розвитку, виступає ефективним суб'єктом і дієвим чинником усіх суспільно-політичних явищ. В сучасних умовах соціально-економічного росту повноцінна інтеграція молоді у соціум має пріоритетний характер для прогресу державної управлінської та адміністративної діяльності.

Сучасна молодь, відіграючи важливу роль у суспільному житті, залишається недостатньо захищеною складовою населення, яка потребує правових, економічних, організаційних умов і гарантій для своєї самореалізації. Вирішення складних проблем, дія у критичних ситуаціях

часто вимагають колективної роботи, уміння працювати однією командою, терпимого ставлення до різних поглядів [8].

Аналізуючи молодіжну політику, слід констатувати, що це складна, багатогранна система відносин, в якій можна виділити відносно самостійні структурні елементи - сукупність ідей, концепцій, принципів, функцій, пріоритетів, основних напрямків, стратегію і тактику соціального розвитку молоді; відносини між молоддю та іншими суб'єктами соціально-політичного процесу, що відбуваються з приводу формування та реалізації молодіжної політики (політична соціалізація молоді); політичні й управлінські рішення, що приймаються компетентними владними органами в контексті молодіжної політики [9]. Отже, при загальному розгляді, молодіжною політикою можна вважати роль молодих людей у процесі розбудови держави.

Участь у розробленні і реалізації молодіжної політики сприяє залученню молоді до розбудови держави, використанню потенціалу молоді в інтересах як суспільства, конкретного регіону, так і окремих молодих людей; є додатковим джерелом організаційних, кадрових, інформаційно-пропагандистських, фінансових та інших можливостей, що підвищують ефективність підготовки і проведення конкретної акції чи заходу, а отже і державної молодіжної політики загалом [7]. Український учений В. Головенько, розглядаючи формування і реалізацію молодіжної політики в Україні, зауважив, що вона базується на таких принципах [5]:

– принцип участі, відповідно до якого суб'єктом розробки і реалізації молодіжної політики є, перш за все, самі молоді громадяни, їх об'єднання, організації. Особливе місце за цим принципом відводиться громадським молодіжним і дитячим організаціям, в цілому організованим структурам молодіжного руху;

– принцип рівності та доступності. Цей принцип визнає права та обов'язки всіх молодих людей щодо рівних можливостей та рівного розподілу послуг і ресурсів. Молодь має право на рівний доступ до відповідних та необхідних програм та послуг незалежно від статі, місця проживання, соціального, культурного, економічного чинників;

– принцип гарантій. Відповідно до нього держава надає всім молодим громадянам мінімум державних соціальних послуг, які стосуються освіти, виховання, духовного і фізичного розвитку, професійної підготовки і працевлаштування. Подальший розвиток особи, її самореалізація - це, насамперед, зусилля самої людини, її самовдосконалення. Він стимулюється різними способами, в тому числі кредитуванням, системою раціональних пільг, визначенням і заохоченням кращих і кращої діяльності;

– принцип соціальної компенсації. У даному випадку йдеться про правовий та соціальний захист саме тих молодих людей, які за власним соціальним статусом та станом здоров'я самі не спроможні про себе подбати (діти з неповних чи багатодітних сімей, сироти, молоді інваліди тощо). Крім того держава взяла на себе обов'язок давати максимум гарантій для молоді не лише з «власної кишені». Цей принцип націлений на активну державну підтримку молодіжних інновацій, здійснення програм і проектів, які реалізуються в першу чергу силами самої молоді;

– принцип пріоритету. У ході здійснення молодіжної політики стимулюються і підтримуються, в першу чергу, ті молодіжні проекти, програми, ініціативи, які сприяють розв'язанню найбільш актуальних проблем молоді.

– принцип спадкоємності. Державна молодіжна політика не може залежати від організаційних перемін у системі управління державою, приходу чи відходу тих чи інших політичних діячів, посадових осіб органів державної влади. Прийняті стратегічні напрями державної молодіжної

політики не повинні переглядатися частіше, ніж раз у 10-15 років. Доля нації, країни не може бути предметом кон'юнктурних інтересів і дій.

Головною метою державної молодіжної політики є створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов та гарантій для життєвого самовизначення, інтелектуального, морального, фізичного розвитку молоді, реалізації її творчого потенціалу як у власних інтересах, так і в інтересах України [1, с. 149-150].

Важливе місце у вивченні соціальної структури суспільства, динаміки соціально-політичних процесів займають питання соціальної мобільності, тобто переходу людини з одного класу до іншого, з однієї внутрішньокласової групи до іншої, соціальні переміщення між поколіннями. Соціальні переміщення носять масовий характер і по мірі розвитку суспільства стають все більш інтенсивними. У соціологічній та політологічній науках зазвичай вивчається характер соціальних переміщень, їх спрямованість, інтенсивність переміщення між стратами, поколіннями, містами й регіонами. Вони можуть бути позитивними і негативними, заохочуватись, і навпаки [4].

Помітного розвитку набули міграційні процеси як особлива форма мобільності, що поєднується з неодмінним територіальним переміщенням індивідів, хоча вона й досі обмежується ринком житла та деякими іншими факторами. Міжпрофесійна мобільність дещо стримувалася надмірною спеціалізацією, чіткою професійною орієнтацією працівників, обмеженими можливостями для перенавчання фахівців. Проте є й інші обмежувачі, наприклад, недостатня інформація, брак коштів для переїзду та купівлі житла, труднощі з підвищенням кваліфікації і перекваліфікацією, стереотипи мислення, звички тощо [10, с.162].

Економісти розглядають мобільність з точки зору відтворення трудового потенціалу, зміни професійного і кваліфікаційного статусу

працівників. Тим часом, соціологи і психологи зауважують обмеженість висновків економічних досліджень для забезпечення можливості соціального управління мобільністю. До вивчення соціальної та інших форм мобільності на підприємстві соціологи підходять, насамперед, з позицій соціальної структури, її складових. Водночас вони розглядають індивідів у межах кількох груп, становище в кожній з яких впливає на зміну їх соціального статусу в інших [2, с.8-11].

Соціальна мобільність молоді характеризується обсягом, інтенсивністю і напрямками найважливіших потоків руху, певним соціальним механізмом, рушійними силами, прямими наслідками для суспільства. Економісти розглядають трудову, професійну мобільність індивідів, враховуючи зміну кількості та якості робочих місць. Вони зосереджуються переважно на дослідженні економічних аспектів мобільності робочих місць, а відтак - на міграційній здатності працівників (наприклад, на витратах на їх перепідготовку і переміщення). Отже, мобільність індивідів вивчається економістами як чинник економічних процесів [13, с. 148].

Що стосується основної і найпоширенішої класифікації соціальної мобільності молоді, то, згідно неї, виділяють її види: вертикальна і горизонтальна соціальна мобільність. Горизонтальна мобільність передбачає перехід індивіда з одного соціального прошарку до іншого, що розташовується на тому ж рівні. Цей тип мобільності може бути пов'язаний зі зміною місця проживання (міграція), переходом до іншої релігійної групи (зміна віросповідання) тощо. Вертикальна мобільність, в свою чергу, в залежності від напрямку переміщення поділяється на висхідну (соціальний підйом, рух вперед) та низхідну (соціальний спуск, рух донизу) мобільність. [3, с.85]. Загальні закономірності вертикальної соціальної мобільності в цілому такі [12, с. 376]:

– ніколи не існувало суспільства, соціальні прошарки якого були б абсолютно закриті або в яких була б відсутня вертикальна мобільність у трьох її основних аспектах - політичному, економічному і професійному;

– ніколи не існувало суспільства, в якому вертикальна соціальна мобільність була б абсолютно вільною, а перехід з одного соціального прошарку в інший здійснювався би без усякого спротиву. Це означає, що усередині організованого (стратифікованого) суспільства функціонує своєрідне «сито», «яке просіює» індивідів і дозволяє деяким із них підніматися наверх, залишаючи інших на нижніх щаблях, і навпаки;

– вертикальна соціальна мобільність змінюється від суспільства до суспільства й від одного історичного періоду до іншого, тобто має коливальний характер. В історії етнокультурних спільнот виділяють ритми порівняно рухливих і нерухомих періодів. Демократичні суспільства найчастіше більш рухливі за автократичні, проте, це правило має винятки.

Цільові механізми державного управління використовуються органами державної влади як знаряддя для здійснення цілеспрямованих перетворень у функціонуванні або розвитку конкретних об'єктів державного управління [6]. Окрім механізмів-знарядь, виокремлюють ще два типи механізмів - механізми-системи (механізми функціонування системи державного управління на різних етапах суспільного розвитку країни) та механізми-процеси (механізми здійснення процесу державного управління народом, різними владними органами та окремими посадовими особами) [11].

Практика свідчить, що в Україні задекларовані мета, принципи та цілі державної молодіжної політики не втілюються в життя повною мірою. Як було зазначено раніше, це відбувається через відсутність чітко розроблених механізмів державного управління, адже державна політика, державне управління та механізми державного управління взаємопов'язані. Державне управління в сфері соціального становлення та розвитку молоді є діяльністю

держави, яка конкретизується державною політикою і практично втілюється за допомогою механізмів державного управління. Державна політика надає державному управлінню та механізмам державного управління спрямованості на досягнення кінцевої мети. Фактично раціонально сформована державна політика уже виступає як один із механізмів державного управління. Своєю чергою реалізація політики відбувається за допомогою механізмів державного управління [11].

Враховуючи вищесказане, досягнення визначеної законодавством цілі та орієнтиру такої політики, на нашу думку, можливе при використанні певних засобів публічного управління (див. рис.1).

Рис. 1. Механізми державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді

Джерело: власна розробка автора

Розглянемо механізми державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді більш детально:

1. Законодавчо-правовим механізмом державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді передбачено формування і реалізацію правових норм зазначеної сфери.
2. Організаційний механізм державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді є системою, що включає різні конкретні

організаційні та економічні елементи, які повинні сприяти ефективній державній управлінській діяльності. Серед основних суб'єктів, що забезпечують реалізацію організаційного механізму варто виділити таких як: Президент, КМУ, ВРУ, облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми, Управління молоді та спорту, громадські організації, КЗ Київської обласної ради «Київський обласний молодіжний центр».

3. Соціокультурний механізм державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді має на меті поглиблювати знання культурних надбань інших народів, забезпечувати міжнаціональне розуміння та ін. Державна управлінська діяльність у соціально-культурних умовах державного прогресу України, що склалися на сьогодні, вимагає уваги до комунікативних управлінських аспектів і прогресу комунікативних механізмів державного управління. Більше цього, зважаючи на агресію з боку Російської Федерації та нестабільність соціальної економіки та політичного становища України, запровадження стратегічної комунікації стає фактором нацбезпеки в рамках війни інформаційного характеру, яку веде проти нашої держави РФ;

4. Політичний механізм державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді покликаний сприяти формуванню майбутніх політичних та налагодженню економічних зв'язків;

5. Економічний механізм державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді покликаний досягти навчання конкурентоспроможних працівників глобального ринку праці. Механізми економіки полягають у розвиванні механізму фінансової допомоги студентам; покращенні інвестиційного механізму різних напрямків на базі створення гнучких схем та враховуючи особливості різноманітного контингенту;

6. Академічний механізм державної політики щодо забезпечення соціальної мобільності молоді має на меті розширення міжнаціонального масштабу наукового аналізу, академічних горизонтів, залучення до навчання найкращих студентів, сприяння покращенню територіальної мобільності молодих людей для розподілу робочих сил між регіонами, що мають трудонедостатність чи надлишок трудових ресурсів.

На всіх етапах соціального формування молоді особистості державою має реалізовуватися політика таким чином, щоб було створено оптимальні передумови для долання цієї стадії розвитку та переходу до наступної. Для цього повинен забезпечуватися зв'язок найважливіших політичних напрямків сфери соціальної мобільності та прогресу молодого покоління.

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючи усе вищесказане, можемо зробити висновок, що соціальну мобільність молодих людей на даному етапі розвитку України можна розглядати як запоруку для майбутнього демократичного перетворення, формування оптимальних передумов розвитку молодих особистостей, виховання в них свідомості громадянина та їх залучення до важливих процесів суспільства, політичного, економічного, культурного, соціального характеру.

Література

1. Балакірєва О.М., Головенько В.А. Державна молодіжна політика як важливий напрям діяльності владних інститутів щодо розв'язання проблем молоді в сучасній Україні // *П Укр. соціум*. 2006. №6. С. 149-150.
2. Бондарчук К. Продуктивна зайнятість в умовах становлення соціально орієнтованої ринкової економіки / К.В. Бондарчук // *Україна: аспекти праці*. 1996. № 7. С. 8 -11.

3. Вебер М. Основные понятия стратификации / М. Вебер // Социологические исследования. 1994. № 5. С. 147-156.
4. Годован Ю. Соціальна мобільність молоді як стратегічна складова політичної соціалізації молоді // Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія політичні науки. 2017. №. 2. С. 76-78.
5. Головенько В. А. Молодіжна політика як важлива складова суспільного розвитку / В. А. Головенько. URL : www.ief.org.ua/Dok/Holovenko2.doc
6. Державне управління [Текст] : підручник : у 2 т. Т. 1 / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. — К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. 564 с.
7. Коваль Г. В. Вплив молодіжних громадських організацій на формування та реалізацію державної молодіжної політики / Г. В. Коваль // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. 2013. Вип. 2. С. 74-79.
8. Коваль Г. Роль молодіжних громадських організацій у формуванні та реалізації державної молодіжної політики / Г. В. Коваль // Наукові праці : Науково-методичний журнал. Державне управління. 2013. Вип. 202. Т. 214. С. 42.
9. Коваль Г. Сутність державної молодіжної політики / Г. В. Коваль // Наукові праці : Науково-методичний журнал. Державне управління. 2011. Том 159. Випуск 147. С. 62
10. Лукашевич М. П. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії / М. П. Лукашевич, М. В. Туленков. - К.: МАУП, 1999. 289 с.
11. Мельник М. О. Формування комплексного механізму державного управління в сфері соціального становлення та розвитку молоді / М. О.

- Мельник. // Демократичне врядування. 2015. Вип. 15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2015_15_18
12. Сорокин П. А. Социальная стратификация и социальная мобильность // Человек. Цивилизация. Общество. М., 1992. С. 373-379.
13. Чернуха Н. Інтеграційні процеси у сучасному освітньому просторі як передумова успіху соціальної мобільності сучасної особистості / Н.М.Чернуха // Науковий часопис НПУ імені П. М. Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка: [зб. наук. праць]. Вип.14 / К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. С. 12 -21.

Reference

1. Balakirieva O.M., Holoven'ko V.A. (2006), "State youth policy as an important direction of the activity of the authorities for solving the problems of youth in modern Ukraine", II Ukr. sotsium, no. 6, pp. 149-150.
2. Bondarchuk K. (1996), "Productive employment in the conditions of becoming a socially oriented market economy", Ukraina: aspekty pratsi, no. 7, pp. 8-11.
3. Veber M. (1994), "Basic concepts of stratification", Sotsyolohycheskye yssledovanyia, no. 5, pp. 147-156.
4. Hodovan Iu. (2017), "Social mobility of youth as a strategic component of the political socialization of youth", Visnyk Donets'koho natsional'noho universytetu imeni Vasylia Stusa, no. 2, pp. 76-78.
5. Holoven'ko V. A., "Youth policy as an important component of social development", available at: www.ief.org.ua/Dok/Holovenko2.doc.
6. Kovbasiuk Iu.V. (2012), Derzhavne upravlinnia [Governance], NADU, Dnipropetrovs'k, Ukraine.

7. Koval' H. V. (2013), "Influence of youth public organizations on the formation and implementation of state youth policy", Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnia, pedahohiky ta psykholohii, vol. 2, pp. 74-79.
8. Koval' H. V. (2013), "The role of youth NGOs in shaping and implementing the state youth policy", Naukovi pratsi : Naukovo-metodychnyj zhurnal. Derzhavne upravlinnia, vol. 202, pp. 42.
9. Koval' H. V. (2011), "The essence of state youth policy", Naukovi pratsi : Naukovo-metodychnyj zhurnal. Derzhavne upravlinnia, vol. 147, pp. 62.
10. Lukachevych M. P. (1999), Spetsial'ni ta haluzevi sotsiologichni teorii [Special and branch sociological theories], MAUP, Kyiv, Ukraine.
11. Mel'nyk M. O. (2015), "Formation of a comprehensive mechanism of public administration in the field of social formation and youth development", Demokratychne vriaduvannia, vol. 15, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2015_15_18.
12. Sorokyn P. A. (1992), Sotsyal'naia stratyfykatsyia y sotsyal'naia mobyl'nost' [Ukraine], Chelovek. Tsyvylyzatsyia. Obschestvo, Moskva, Russia.
13. Chernukha N. (2012), "Integration processes in the modern educational space as a prerequisite for the success of social mobility of modern personality", Naukovyj chasopys NPU imeni P. M. Drahomanova, vol. 14, pp. 12-21.